

สรุปและอภิปรายผล

ดังได้แสดงไว้ในบทต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การปรากฏของรูปแปรของเสียง (ห) ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมือง และความสัมพันธ์ของรูปแปรเหล่านั้นกับตัวแปรทางสังคม 5 ตัวแปร อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา แวดวงภาษา และทัศนคติต่อภาษาถิ่น ตัวแปรเพศแบ่งออกเป็น เพศชายและหญิง ระดับอายุแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ อายุ 11-20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาสูง ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามัธยมปลายขึ้นไป การศึกษาปานกลาง ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับถึงมัธยมปลาย และการศึกษาต่ำ ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาไม่เกินภาคบังคับ แวดวงภาษา ซึ่งแบ่งเป็น แวดวงภาษาถิ่น และแวดวงภาษามาตรฐาน หมายถึง แวดวงการใช้ภาษาถิ่นหรือมาตรฐานมากในชีวิตประจำวัน ทัศนคติ แบ่งออกเป็น ทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น หมายถึง ทัศนคติที่ดีต่อภาษาถิ่น และทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น หมายถึง ทัศนคติที่ไม่ดีต่อถิ่น ผลการวิเคราะห์สรุปและอภิปรายได้ดังนี้

9.1 สรุปผลเกี่ยวกับการแปรของเสียง (ห)

9.1.1 รูปแปรของเสียง (ห)

ผู้วิจัยพบว่า (ห) มีรูปแปร 3 รูปแปร คือ [ห] [ห] และ [ง] รูปแปร [ห] เป็นเสียงเสียดแทรกที่เสี้ยนเสียง อโม่ชะ เสียงขึ้นจมูก คือ เป็นเสียงดั้งเดิมในภาษาสงขลา ดังระบุไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาสงขลาว่า คำไทยที่เขียนด้วย "ง" ชาวสงขลาจะออกเสียงเป็น [ห] รูปแปร [ห] เป็นเสียงเสียดแทรกที่เสี้ยนเสียง อโม่ชะ แตกต่างจาก [ห] ตรงที่ไม่มีเสียงขึ้นจมูกอย่าง [ห] จากงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นสงขลา ไม่ปรากฏว่าผู้บอกภาษาชาวสงขลา นำ [ห] มาใช้แทน "ง" มาก่อน และรูปแปร [ง] คือเสียงนาสิก ฐานเพดานอ่อน อโม่ชะ เป็นรูปแปรใหม่ ซึ่งแต่เดิมไม่เคยปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในระบบเสียงภาษาสงขลาจากการศึกษาเกี่ยวกับภาษาสงขลาเท่าที่ผ่านมา

รูปแปรทั้ง 3 รูป มีการปรากฏมากน้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ พบว่า [ง] ปรากฏมากที่สุด เกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนครั้งที่ปรากฏของรูปแปรทั้งหมด รองลงมา คือ [ห] และที่ใช้น้อยที่สุดคือ เสียงที่ใช้มาแต่เดิม คือ [ห]

การที่รูปแปร [ŋ] ปรากฏใช้ถึงเกือบครึ่งหนึ่งของรูปแปรทั้งหมดนั้น แสดงให้เห็นถึงการรับรูปภาษาที่มีศักดิ์ศรีจากภาษามาตรฐานเข้ามาใช้แพร่หลายขึ้น และบ่งชี้ถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาถิ่นสงขลา ซึ่งอาจตีความได้ว่าในอนาคต เสียงดั้งเดิม [ŋ] อาจค่อยๆ ใช้น้อยลง และในที่สุดอาจถูกแทนที่โดย [ŋ] ทั้งหมดเลยก็เป็นได้

9.1.2 การแปรของ (ŋ) ตามปัจจัยทางสังคม

เมื่อพิจารณาตัวแปรทางสังคมแต่ละตัวแปร โดยยังไม่มี การควบคุมตัวแปรอื่น พบว่า มีการแปรของ (ŋ) ตามตัวแปรทางสังคมทุกตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนี้

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง (ŋ) กับตัวแปรเพศ พบว่าเพศหญิงใช้รูปแปรใหม่ที่มีศักดิ์ศรี [ŋ] มากกว่าเพศชาย ในทางกลับกัน พบว่าเพศชายใช้รูปแปร [ŋ] และ [h] มากกว่าเพศหญิง (ดูตารางที่ 5)

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง (ŋ) กับตัวแปรอายุ พบว่ากลุ่มอายุ 11-20 ปี ใช้รูปแปร [ŋ] มากที่สุด และการใช้รูปแปรนี้ จะมีความถี่ลดน้อยลงเมื่ออายุของผู้พูดมากขึ้น ดังนั้น กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไปจึงเป็นกลุ่มที่ใช้ [ŋ] น้อยที่สุด ในทิศทางตรงข้าม พบว่า กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป ใช้รูปแปร [ŋ] มากที่สุด และการใช้รูปแปรนี้ก็ จะมีความถี่ลดน้อยลง เมื่ออายุของผู้พูดน้อยลง ดังนั้นกลุ่มอายุ 11-20 ปี จึงน่าจะเป็นกลุ่มอายุที่ใช้ [h] น้อยที่สุด แต่ผลการวิเคราะห์ที่กลับพบว่า กลุ่มอายุนี้ไม่ใช้ รูปแปร [h] เลย

ส่วนรูปแปร [h] ไม่พบความถี่ที่มากขึ้นหรือน้อยลงตามลำดับของระดับอายุ กล่าวคือ [h] จะมีความถี่ปรากฏใช้มากกว่าระดับอายุ 11 ปีขึ้นไปจนถึงอายุ 30 ปี และความถี่ในการปรากฏใช้จะน้อยลงตามลำดับ นับตั้งแต่อายุ 31 ปีขึ้นไป (ดูตารางที่ 7)

ในแง่ความสัมพันธ์ของ (ŋ) กับตัวแปรการศึกษา พบว่าอัตราการปรากฏของรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี [ŋ] จะน้อยลงตามระดับการศึกษา กล่าวคือ กลุ่มการศึกษาสูงจะใช้รูปแปร [ŋ] มากที่สุด และการใช้รูปแปร [ŋ] นี้ จะมีความถี่ลดลงเมื่อการศึกษาของผู้พูดน้อยลง ดังนั้นกลุ่มการศึกษาต่ำจึงเป็นกลุ่มที่ใช้ [ŋ] น้อยที่สุด ในทางกลับกันกลุ่มการศึกษาต่ำเป็นกลุ่มที่ใช้รูปแปร [ŋ] และ [h] มากที่สุด และความถี่ในการใช้รูปแปร [ŋ] และ [h] จะลดน้อยลงเมื่อการศึกษาสูงขึ้นตามลำดับ (ดูตารางที่ 9)

ในด้านความสัมพันธ์กับตัวแปรแวดวงภาษา จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน ใช้รูปแปรจากภาษามาตรฐาน [ŋ] มากกว่ากลุ่มที่มีแวดวงภาษาถิ่นอย่างชัดเจน ส่วนรูปแปร [ŋ] และ [h] พบการแสดงผลเหมือนกัน นั่นคือ กลุ่มแวดวงภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ŋ] และ [h] มากกว่าผู้ที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน (ดูตารางที่ 11)

ในแง่ความสัมพันธ์กับตัวแปรทัศนคติต่อภาษาถิ่น พบว่าคนที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น ใช้รูปแปร [ŋ] มากกว่าคนที่มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น ส่วนรูปแปร [ŋ] และ [h] กลับ

พบความถี่ในการใช้รูปแปรทั้งสองนี้ในทิศทางตรงข้าม นั่นคือ กลุ่มทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ฌ] และ [ฌ] น้อยกว่ากลุ่มทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น (ดูตารางที่ 13)

9.1.3 การแปรของ (ฌ) ตามปัจจัยทางสังคม เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น

เมื่อพิจารณาตัวแปรทางสังคมแต่ละตัวแปร โดยควบคุมตัวแปรอื่นๆ ผลการศึกษา อาจสรุปได้ว่า ตัวแปรทางสังคมบางตัวแปรมีความสัมพันธ์เกือบสมบูรณ์กับ (ฌ) เช่น อายุ และการศึกษา ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ฌ) ตามอายุ และการศึกษาในเกือบทุกกลุ่มเปรียบเทียบ แต่ตัวแปรทางสังคมบางประการ พบว่ามีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ฌ) เพียงบางกลุ่มเปรียบเทียบ เช่น ทัศนคติต่อภาษาถิ่น แวดวงภาษา และเพศ ฉะนั้นความสำคัญของปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อการแปรของเสียง (ฌ) จึงไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอโดยสรุปเรียงลำดับจากตัวแปรทางสังคมที่สำคัญที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ การศึกษา ทัศนคติต่อภาษาถิ่น แวดวงภาษา และเพศ

อายุ เป็นตัวแปรทางสังคมที่แสดงผลเด่นชัดว่า มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ฌ) มากที่สุดเท่ากับตัวแปรการศึกษา จากผลการวิเคราะห์ที่แสดงว่าอายุทำให้การปรากฏของรูปแปรของเสียง (ฌ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะควบคุมตัวแปรใด และแสดงผลคลึงกับเมื่อยังไม่ได้ควบคุมตัวแปร นั่นคือ ผู้พูดยิ่งอายุน้อยจะยิ่งใช้ [ฌ] มากขึ้น ในทางกลับกัน ผู้พูดยิ่งอายุมากขึ้น จะยิ่งใช้ [ฌ] มากขึ้น ส่วนรูปแปร [ฌ] จะมีความถี่ในการใช้ [ฌ] มากขึ้นเรื่อยๆ จากระดับอายุ 11-20 ปี ไปจนถึง 31-40 ปี และความถี่จะลดลงในกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป นั่นก็คือ กลุ่มอายุ 31-40 ปี ใช้รูปแปร [ฌ] มากที่สุด

กลุ่มที่พบว่าความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ฌ) มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีรูปแบบไม่เหมือนส่วนใหญ่ที่กล่าวข้างบน คือ กลุ่มเพศหญิง การศึกษาดำ แวดวงภาษาถิ่น ทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น ซึ่งพบว่า คนอายุยิ่งมากกลับใช้รูปแปร [ฌ] มากขึ้น ในทางกลับกัน คนอายุยิ่งน้อยจะใช้ [ฌ] มากขึ้น ส่วนรูปแปร [ฌ] พบว่า คนยิ่งอายุน้อยลงจะใช้ [ฌ] น้อยลงด้วย ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดจากการที่ผู้พูดอายุมาก เพศหญิง พยายามใช้รูปแปรที่ตนเองคิดว่า "ถูกต้อง" จึงนำรูปแปร [ฌ] เข้ามาใช้แทน และใช้ [ฌ] ในลักษณะแก้ไขเกินเหตุด้วย (ดู 8.4 และ 9.2.5)

กลุ่มที่ไม่พบความแตกต่างในการออกเสียง (ฌ) ตามอายุเลย คือ กลุ่มแวดวงภาษามาตรฐาน การศึกษาสูง ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งพบว่าทุกระดับอายุใช้รูปแปร [ฌ] ร้อยละ 100 และไม่ใช้รูปแปรอื่นเลย แสดงให้เห็นว่าอายุไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแปรของเสียง (ฌ) ในกลุ่มนี้ แต่เป็นแวดวงภาษา การที่ผู้พูดใช้ภาษามาตรฐานมากในชีวิตประจำวัน อาจมีส่วนให้นำรูปแปรจากภาษามาตรฐานเข้ามาใช้ในภาษาถิ่นด้วย

การศึกษา เมื่อพิจารณาการแปรของ (ฐ) ตามการศึกษา โดยควบคุมตัวแปรอื่น พบว่าการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญมากในการแปรของเสียง (ฐ) เช่นเดียวกับอายุ จากที่พบว่ามีผลแตกต่างในการออกเสียง (ฐ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกกลุ่มเปรียบเทียบ และแสดงผลคล้ายคลึงกับเมื่อยังไม่ได้ควบคุมตัวแปร นั่นคือ กลุ่มการศึกษาสูงจะใช้รูปแปรใหม่ที่มีศักดิ์ศรี [ฏ] มากที่สุด และการใช้รูปแปร [ฏ] จะน้อยลง เมื่อการศึกษาของผู้พูดน้อยลง ในทางตรงกันข้ามการใช้รูปแปร [ฐ] จะมากขึ้นเมื่อการศึกษาน้อยลง ส่วน [ฬ] ก็มีการแสดงผลคล้ายคลึงกับ [ฐ] คือ เมื่อการศึกษาของผู้พูดน้อยลงจะใช้รูปแปร [ฬ] เพิ่มขึ้น

กลุ่มเดียวที่พบว่าความแตกต่างในการออกเสียง (ฐ) ตามอายุของผู้พูดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศชายอายุ 41 ปีขึ้นไป แวดวงภาษาถิ่น ทักษะทางบวกต่อภาษาถิ่น พบว่า กลุ่มการศึกษาสูงใช้รูปแปร [ฏ] น้อยใกล้เคียงกับกลุ่มการศึกษานานกลางและต่ำ และใช้รูปแปร [ฐ] มากใกล้เคียงกันด้วย ส่วนรูปแปร [ฬ] พบว่ามีความถี่มากขึ้นเล็กน้อย เมื่อการศึกษาต่ำลง การที่กลุ่มเพศชายอายุมากนี้มีการแสดงผลแตกต่างไปจากกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่อื่นๆ แสดงให้เห็นว่า อายุไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของเสียง (ฐ) ในกลุ่มเปรียบเทียบนี้ แต่ตัวแปรที่ผู้วิจัยมองเห็นว่าเกี่ยวข้องมากกว่า คือ ทักษะต่อภาษาถิ่น ทักษะทางบวกต่อภาษาถิ่นมีผลให้กลุ่มการศึกษาสูง เพศชาย นำรูปแปร [ฐ] มาใช้มากใกล้เคียงกับกลุ่มการศึกษานานกลางและต่ำ เพื่อแสดงศักดิ์ศรีซ่อนเร้นของตน (ดู 9.2.3)

ทัศนคติต่อภาษาถิ่น ทัศนคติต่อภาษาถิ่นเป็นตัวแปรสำคัญรองลงมาจากอายุและการศึกษา จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าทัศนคติต่อภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ฐ) ในบางกลุ่มเปรียบเทียบ ได้แก่ กลุ่มการศึกษาสูง แวดวงภาษาถิ่นทั้งหมด กลุ่มการศึกษานานกลางและการศึกษาต่ำบางกลุ่ม สิ่งสำคัญที่พบเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาถิ่น คือ ทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นมีผลเป็นอย่างมากต่อการเลือกใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีจากภาษามาตรฐาน [ฏ] โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษาสูงพบว่าผู้มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ฏ] มากกว่าผู้มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น ในทางกลับกัน ผู้มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ฐ] และ [ฬ] มากกว่าผู้มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น

สำหรับกลุ่มที่จัดได้ว่า การใช้ (ฐ) ไม่แปรไปตามทัศนคติต่อภาษาถิ่น ได้แก่ กลุ่มการศึกษาสูงที่พบว่าการใช้รูปแปรของเสียง (ฐ) แตกต่างกันตามทัศนคติต่อภาษาถิ่น แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ กลุ่มอายุ 11-20 ปี แวดวงภาษาถิ่น ทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่าผู้ที่มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ฏ] มากใกล้เคียงกับผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น และใช้รูปแปรอื่นๆ น้อยใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติต่อภาษาถิ่นไม่ได้มีผลต่อการเลือกใช้รูปแปรของเสียง (ฐ) ในกลุ่มนี้ ตัวแปรทางสังคมที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่า คือ อายุ (ดู 9.2.2)

นอกจากนั้น ในกลุ่มการศึกษานานกลางและต่ำส่วนใหญ่ ยังพบว่าใช้รูปแปร [ฐ] และ [ฬ] มากกว่ารูปแปร [ฏ] ถึงแม้ว่าบางกลุ่มจะมีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นก็ตาม แสดงให้เห็นว่าทัศนคติต่อภาษาถิ่นไม่ได้มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ฐ) ในกลุ่มเหล่านี้

เลย อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้พูดมีแวดวงภาษาถิ่น นั้นคือ ไม่ค่อยใช้ภาษามาตรฐานในชีวิตประจำวัน ทำให้แม้แต่ผู้ที่มีทัศนคติทางลบก็ใช้รูปแปรทั้ง [ฌ] และ [ฆ] มากกว่า [ฎ] กลุ่มการศึกษาปานกลาง และต่ำที่แสดงผลแตกต่างไปจากพวกข้างบน คือกลุ่มที่แสดงผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในที่นี้เป็นเพศหญิง อายุมากทั้งหมด แต่ความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ฆ) ในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นความแตกต่างในการใช้รูปแปร [ฌ] ~ [ฆ] มากกว่าและการใช้ [ฌ] ~ [ฆ] ในกลุ่มเดียวกันไม่สามารถนำมาสรุปรูปแบบที่แน่นอนว่าทัศนคติทางบวกหรือลบต่อภาษาถิ่น ใช้ [ฌ] หรือ [ฆ] มากกว่ากัน อย่างไรก็ดี กลุ่มทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นก็นำ [ฎ] มาใช้พอสมควร ในขณะที่กลุ่มทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น ไม่ใช้รูปแปร [ฎ] เลย แสดงให้เห็นว่า รูปภาษาที่มีศักดิ์ศรี [ฎ] ได้เริ่มต้นนำมาใช้ในกลุ่มการศึกษาอื่นๆ นอกจากการศึกษาสูง โดยผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น (บทบาทของทัศนคติต่อภาษาถิ่น ผู้วิจัยจะได้อภิปรายไว้ใน 9.2.2)

แวดวงภาษา อาจสรุปได้ว่า แวดวงภาษามีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง

(ฌ) ด้วย แต่ลำคียงรองลงมาจากตัวแปรทัศนคติ จากที่พบว่ามีความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ฌ) ในบางกลุ่มเปรียบเทียบจำนวนน้อยกว่าทัศนคติต่อภาษาถิ่น การที่ผู้พูดภาษาสงขลาส่วนใหญ่ ยังคงใช้ภาษาถิ่นมากในชีวิตประจำวัน อันได้แก่ กลุ่มการศึกษาปานกลางและต่ำ ทำให้การเปรียบเทียบแวดวงภาษา กระทำได้ในกลุ่มการศึกษาสูงทั้งสิ้น อนึ่งในกลุ่มการศึกษาสูง ซึ่งมีทั้งผู้ที่มีแวดวงภาษาถิ่นเลย แวดวงภาษามาตรฐานนี้ กลุ่มที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการใช้รูปแปรของเสียง (ฌ) ตามแวดวงภาษา สรุปได้ว่า คือ กลุ่มทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่นอายุ 31-40 และ 41 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน ใช้รูปแปรจากภาษามาตรฐาน [ฎ] มากกว่าผู้ที่มีแวดวงภาษาถิ่น และไม่ใช้รูปแปรอื่นเลย นอกจาก [ฎ] ในทางกลับกัน ผู้ที่มีแวดวงภาษาถิ่นใช้รูปแปร [ฌ] และ [ฆ] มากกว่าผู้ที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน และสิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้พูดแวดวงภาษามาตรฐานไม่ใช้รูปแปร [ฌ] เลย จะใช้เฉพาะรูปแปร [ฎ] และ [ฆ] เท่านั้น

กลุ่มที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน คือ กลุ่มทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น โดยผู้ที่มีแวดวงภาษาถิ่น ใช้รูปแปร [ฎ] มากใกล้เคียงกับผู้ที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน แสดงให้เห็นว่า แวดวงภาษาไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของ (ฆ) ในกลุ่มนี้ อย่างไรก็ดี ปัจจัยหลักของการใช้รูปแปร [ฎ] ในกลุ่มนี้ น่าจะเนื่องจากทัศนคติโดยเฉพาะทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น

เพศ สรุปได้ว่า เพศเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการแปรของ (ฌ) ในชุมชนภาษาสงขลาที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น เพราะในกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่ เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของ (ฌ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นใน 6 กลุ่ม แบ่งเป็น การศึกษาสูง 2 กลุ่ม การศึกษาปานกลาง 3 กลุ่ม และการศึกษาต่ำ 1 กลุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป และมีแวดวงภาษาถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ในกลุ่มการศึกษาสูงและปานกลาง เพศหญิง ใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรี [ฎ] มากกว่าเพศชาย ในทางกลับกัน เพศชายใช้รูปแปร [ฌ] และ [ฆ] มากกว่าเพศหญิง การที่เพศหญิง อายุมากเหล่านี้ใช้รูปแปร [ฎ] มากกว่าเพศชาย อาจเพื่อแสดงว่าตนเองมีศักดิ์ศรีในสังคม โดยใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีเปิดเผย (ดู 9.2.3)

กลุ่มการศึกษาต่ำ การแปรของเสียง (ห) อาจกล่าวได้ว่า เป็นความแตกต่างของการใช้รูปแปร [ห] กับ [ห] โดยเพศหญิงใช้รูปแปร [ห] มากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายใช้รูปแปร [ห] มากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตามก็ไม้อาจนำผลการแปรของ [ห] ~ [ห] ในกลุ่มเปรียบเทียบนี้มาสรุปการใช้รูปแปร [ห] ~ [ห] ตามเพศได้ เนื่องจากในกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่ไม่พบรูปแบบของการใช้ [ห] ~ [ห] ที่แน่นอน

9.2 อภิปรายผลเกี่ยวกับการแปรของเสียง (ห)

จากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแปรของเสียง (ห) ตามตัวแปรทางสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา แวดวงภาษา และทัศนคติต่อภาษาถิ่น อาจกล่าวได้ว่าผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

9.2.1 การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของ (ห)

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรทางสังคมต่างๆ โดยเฉพาะอายุ การศึกษา และทัศนคติต่อภาษาถิ่น ต่างก็มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง (ห) ทั้งสิ้น โดยมีทิศทางหรือแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงใน 2 ลักษณะ คือ

ก. การแปรของ [ห] ~ [ห] ในกลุ่มการศึกษาต่ำ ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่รูปแปรท้องถิ่น [ห] ซึ่งไม่เคยมีผู้กล่าวไว้ว่าถูกนำมาใช้แทนรูปแปร [ห] ซึ่งเป็นรูปแปรท้องถิ่นที่ใช้อยู่เดิมได้ถูกนำมาใช้แทนรูปแปร [ห] โดยคนรุ่นใหม่มีอายุต่ำกว่า 30 การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงจากข้างล่าง (Change from below) ซึ่งลาบอฟ (อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532 : 14) หมายถึง "ข้างล่างได้ระดับสำนักทางสังคม" ในที่นี้หมายถึง "การเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของภาษาที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตราบเท่าที่ยังมีผู้พูดภาษานี้อยู่" การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ไม่มีเรื่องของความสำคัญถึงศักดิ์ศรีของรูปภาษาที่เกี่ยวข้อง

ข. การแปรของ [ห] ~ [ห] ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง อาจแสดงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง (ห) แบบเปลี่ยนแปลงจากข้างบน (Change from above) ซึ่งลาบอฟ (อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532 : 14) หมายถึง "ข้างบนระดับสำนักทางสังคม" ในที่นี้หมายถึง "การเปลี่ยนแปลงของเสียง (ห) ที่เกิดขึ้น เกิดจากการที่ผู้พูดภาษานั้น รู้สึกถึงความดี เสอ หรือความมีศักดิ์ศรีและด้อยศักดิ์ศรีของรูปภาษาที่ตนใช้ กลุ่มที่ต้องการแสดงว่าตนมีศักดิ์ศรีในสังคม ได้แก่ กลุ่มการศึกษาระดับสูง หรือกลุ่มที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น มักใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีจากภาษามาตรฐาน แทนที่จะใช้รูปแปรท้องถิ่น [ห]

สิ่งที่น่าติดตามศึกษาต่อไป คือ การเปลี่ยนแปลงของ (ห) แบบแรกหรือแบบหลังจะเป็นผู้ชนะและอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของ (ห) ในภาษาสงขลาต่อไป

9.2.2 อายุกับการเปลี่ยนแปลงของ (H) ในเวลาพร้อมกัน (Change in Apparent Time)

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการแปรของ (H) อย่างสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ที่ลาบอฟ (อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532) เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงในเวลาพร้อมกัน (Change in Apparent Time) หมายถึง ภาษารูปแบบที่คนอายุน้อยใช้มีแนวโน้มที่จะเป็นภาษารูปแบบที่ใช้ต่อไปในอนาคตของคนในสังคมนั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือรูปแบบ [η] ในทางกลับกัน ภาษารูปแบบที่คนอายุมากใช้ คือ [H] มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นภาษารูปแบบในอดีต

9.2.3 ความสำคัญของทัศนคติของผู้พูดมีต่อภาษาถิ่น

ผู้วิจัยพบว่า ทัศนคติของผู้พูดมีต่อภาษาถิ่นเป็นแรงผลักดันภายในที่มีผลต่อการแปรของเสียง (H) เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น งานวิจัยนี้ถ้าไม่นำเอาตัวแปรทัศนคติต่อภาษาถิ่นเข้ามาศึกษา จะให้ผลการวิเคราะห์ที่ไม่ลึกซึ้งเท่าที่ควร

การนำทัศนคติเข้ามาเป็นตัวแปรในงานวิจัยนี้ ทำให้เห็นว่าในกลุ่มการศึกษาสูง ทัศนคติต่อภาษารูปแบบที่มีศักดิ์ศรี หรือภาษารูปแบบที่ถูกประณาม มีผลเป็นอย่างมากต่อการเลือกใช้รูปแบบแปรของเสียง (H) โดยกลุ่มที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นก็จะเลือกใช้รูปแบบแปรที่มีศักดิ์ศรี [η] มากกว่ารูปแบบแปรอื่นๆ แม้แต่ในกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนและตำบลบางกลุ่ม ก็ยังพบว่าผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นนำรูปแบบแปร [η] มาใช้ด้วย

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นอย่างรุนแรงกำลังแพร่หลายเป็นอย่างมากในชุมชนเมืองสงขลาแล้ว พ่อแม่จำนวนมากไม่ยอมสอนให้ลูกๆ ของตนพูดภาษาถิ่น แม้แต่ในกลุ่มการศึกษาน้อยหรือผู้ที่มีรายได้น้อยก็ตาม บางคนได้เริ่มหัดให้เด็กๆ พูดภาษามาตรฐาน และตนเองก็หัดพูดไปพร้อมกับลูกๆ ด้วย นอกจากนี้ไม่เพียงแต่เสียง (H) เท่านั้นที่ถูกประณาม คำศัพท์และเสียงถิ่นในภาษาสงขลาจำนวนมาก เมื่อมีผู้นำมาพูดก็ถูกคนรอบข้างหัวเราะว่า "เขย" ด้วย การนำภาษามาตรฐานมาใช้มากขึ้นในชีวิตประจำวัน ประกอบกับทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นเช่นนี้ ย่อมเป็นตัวช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเสียง (H) ในทิศทางที่เคลื่อนเข้าหารูปภาษามาตรฐานได้รวดเร็วขึ้น

9.2.4 ความมีศักดิ์ศรีของภาษารูปแบบที่ใช้

จากผลการวิเคราะห์ในแง่ตัวแปรเพศ ทำให้ผู้วิจัยพบสิ่งที่น่าสนใจมาก และช่วยยืนยันแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคม ในแง่ศักดิ์ศรีเปิดเผย (Overt Prestige) และศักดิ์ศรีซ่อนเร้น (Covert Prestige)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532) ได้กล่าวอธิบายไว้และสรุปได้ว่า "ศักดิ์ศรีเปิดเผย" หมายถึงการที่ผู้พูดภาษานั้นๆ เลือกใช้ภาษารูปแบบที่ผู้คนทั่วไปยอมรับว่ามีศักดิ์ศรี เพื่อบอกถึงความมี

ศักดิ์ศรีของตน ในขณะที่ "ศักดิ์ศรีซ่อนเร้น" หมายถึง การที่ผู้พูดภาษานั้นๆ มีความมั่นใจในศักดิ์ศรีของตนที่เท่าเทียมหรือมากกว่าผู้อื่นในสังคม จึงไม่สนใจที่จะใช้รูปภาษาที่มีศักดิ์ศรีที่คนยอมรับทั่วๆ ไป แต่กลับหันมาใช้รูปภาษาท้องถิ่น เพื่อบอกความมีศักดิ์ศรีของตนเอง

ในที่นี้พบว่า เพศชาย อายุมาก การศึกษาสูง ซึ่งพบเฉพาะผู้ที่มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่น จะไม่สนใจรูปภาษามาตรฐานที่มีศักดิ์ศรีเลย แต่กลับใช้รูปแปรท้องถิ่น [ฅ] เป็นจำนวนมาก ใกล้เคียงกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำ แน่หนอนที่สุดว่าพวกเขานอกจากจะไม่รู้สึกถึงความด้อยศักดิ์ศรีของภาษาที่ตนใช้แล้ว ยังใช้รูปแปรท้องถิ่นเพื่อแสดงศักดิ์ศรีซ่อนเร้น หรือความเป็นคน "ถิ่น" ที่มีศักดิ์ศรีของตน และเมื่อหันมาพิจารณาสภาพสังคมแบบเก่าของคนรุ่นเก่าอายุมากของชุมชนเมืองสงขลา ก็พบว่าเพศชายเป็นเพศที่มีบทบาททางสังคมและเศรษฐกิจมากกว่าเพศหญิง เพศชายระมัดระวังตัวน้อยกว่าเพศหญิง จึงสามารถใช้รูปแปร [ฅ] ได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความมีศักดิ์ศรีหรือไม่ ในขณะที่เพศหญิงของกลุ่มระมัดระวังในการปฏิบัติตนมากกว่าเพศชาย ทำให้ต้องระมัดระวังตัวสูง และอาจมีผลต่อการเลือกใช้รูปภาษาที่มีศักดิ์ศรีเปิดเผย เพื่อยืนยันว่าโดยส่วนลึกตนก็ถือเป็นกลุ่มคนที่มีศักดิ์ศรีในสังคมเช่นเดียวกับเพศชาย

9.2.5 ความรู้สึกไม่มั่นคงทางภาษา (Linguistic Insecurity)

ความรู้สึกไม่มั่นคงทางภาษานี้ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดรู้สึกว่ภาษาที่ตนใช้นั้นด้อยศักดิ์ศรีหรือ "ผิด" แต่กลับไปมองภาษาอื่น "ดีกว่า" หรือ "เหนือกว่า" ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้น ณ ชุมชนภาษาสงขลาด้วย โดยกลุ่มการศึกษาสูงที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น จะรู้สึกว่ภาษาที่ตนใช้ "ด้อย" มาก ห้วนและหยาบกระด้าง เสียง [ฅ] จะถูกล้อเลียนจากคนรอบข้าง ผู้บอกภาษาเหล่านี้จะระมัดระวังที่จะไม่ใช้รูปแปร [ฅ] การพูดภาษาถิ่นอย่างผู้ที่มีการศึกษาสำหรับผู้พูดกลุ่มนี้ คือ การเลือกใช้รูปแปร [๗] จากภาษามาตรฐานเท่านั้น แสดงให้เห็นว่อิทธิพลของภาษามาตรฐานที่ใช้ในแวดวงการศึกษา มีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการมองรูปภาษาถิ่นว่ "ผิด" หรือ "ด้อย" และทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงทางภาษา โดยมองว่ภาษามาตรฐานดีกว่าภาษาถิ่น

9.2.6 การแก้ไขเกินเหตุของเสียง (ฅ) (Hypercorrection of (ฅ))

การแก้ไขเกินเหตุ หมายถึง ภาวะที่ผู้พูดรู้สึกว่รูปภาษาที่ตนใช้ "ผิด" และพยายามที่จะแก้ไข โดยใช้รูปภาษาที่คิดว่มีศักดิ์ศรีกว่าหรือถูกต้องกว่าแทน ซึ่งรูปภาษาที่ใช้แทนนี้อาจจะไม่ถูกต้องจริงดังที่ผู้พูดคิด ในกลุ่มผู้พูดที่รู้สึกว่ รูปภาษาที่ตนใช้ไม่ถูกต้องและพยายามแก้ไข จนกระทั่งแก้ไขผิดที่นี้ พบในกลุ่มการศึกษาต่ำเพศหญิง ที่ไม่คุ้นเคยกับการพูดภาษามาตรฐาน เนื่องจากในชีวิตประจำวันทั่วๆ ไปใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร นอกจากนั้นยังไม่เคยใช้รูปแปร [๗] ในการพูดจริงๆ แต่เมื่อเพศหญิงการศึกษาต่ำเหล่านี้มีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่น จึงมองว่เสียง [ฅ] ที่ตนเองใช้ไม่ถูกต้อง จึงเกิดความ

ระมัดระวังมากกับการใช้ [h] หรือ [ŋ] และพยายามแก้ไขจนเกิดภาวะแก้ไขเกินเหตุ โดยใช้ [ŋ] ผิดที่ด้วย เช่น ออกเสียง คำว่า

"ทอน" ในคำว่า "ไม่ทอน" (ไม่เคย) เป็น [ŋ n45] (ดูหน้า 142)

9.2.7 [h] - เสียงในระหว่าง

จากการทบทวนวรรณกรรมของดิลเลอร์ (Diller, 1976) ซึ่งทำการศึกษาลักษณะทวิภาษาในภาษาถิ่นใต้ ดิลเลอร์ได้กล่าวถึงเสียง [h] ไว้ว่า ในแง่การเปล่งเสียง [h] เป็นตัวในระหว่างทางเสียงของ [h] กับ [ŋ] โดยกล่าวว่า [h] represents a range of phones with articulatory parameters "intermediate" between [h] and [ŋ] ซึ่งสรุปได้ว่า [h] เป็นตัวแทนของเสียงต่างๆ ซึ่งอยู่ระหว่าง [h] กับ [ŋ]

แต่ผู้วิจัยกลับมองเห็นว่า [h] เป็นเสียงในระหว่างในอีกมิติหนึ่ง เป็นมิติทางสังคม มิใช่ทางสัทศาสตร์ เสียงนี้เปรียบเหมือนตัวกลางระหว่างเสียงท้องถิ่น [h] กับเสียงมาตรฐานที่มีศักดิ์ศรี [ŋ] ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจากผู้พูดไม่คุ้นเคยกับเสียง [ŋ] แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการหลีกเลี่ยงความเป็นท้องถิ่น จึงใช้เสียงที่ตนคุ้นเคยและฟังดูไม่เป็นเสียงเฉพาะถิ่นสงขลา และมีอยู่แล้วในทั้งสองภาษา คือ [h] แทน [h]

จากที่กล่าวไปแล้วทั้งหมด อาจทำให้มองเห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง [h] ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมือง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมทั้งห้า ตัวแปรที่ศึกษา อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา แวดวงภาษา และทัศนคติต่อภาษาถิ่นอย่างสลับซับซ้อน และได้พบว่าความรู้สึกถึงความด้อยศักดิ์ศรีอย่างมากของรูปภาษาถิ่นที่ตนใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับความมีศักดิ์ศรีของรูปภาษาจากภาษามาตรฐาน มีบทบาทอันสำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง (h) ในภาษาสงขลา

9.3 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ในกลุ่มผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อย การศึกษาสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีแวดวงภาษามาตรฐาน จะพบการยืมศัพท์จากภาษามาตรฐานมาใช้เป็นจำนวนมาก ในลักษณะลูกผสมสองส่วน (hybrid) ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นกับรูปศัพท์จากภาษามาตรฐาน ตรงตามที่ได้ดิลเลอร์ (Diller, 1976 : 2) ได้เคยกล่าวถึงไว้ ในการศึกษาลักษณะทวิภาษาในภาษาไทยถิ่นใต้ว่า สำหรับภาษาไทยถิ่นใต้นี้ ลักษณะทวิภาษาในที่นี้ คือการเลือกใช้ภาษามาตรฐานหรือภาษาถิ่นที่เกิดขึ้น เกิดตามสถานการณ์ที่ใช้สื่อสาร ผู้พูดจะเลือกใช้วิธภาษาต่างๆ กันตามผู้ที่ตนสื่อสารด้วย และจะพบลักษณะลูกผสมสองส่วนในภาษาที่ผู้พูดในเมืองใต้ (Southern Urban Hybrid) คือ เสียงวรรณยุกต์แบบถิ่นผนวกกับรูปศัพท์จากภาษามาตรฐาน (ดิลเลอร์ใช้คำว่าภาษาไทยภาคกลาง) ผู้วิจัยยังพบว่าเสียง

วรรณยุกต์ที่ใช้จะมีบางเสียงที่ฟังแล้วแตกต่างไปจากเสียงวรรณยุกต์ที่มีอยู่เดิมในภาษาถิ่น เช่น เสียง /mi 332/ ในคำว่า "มี" ผู้บอกภาษาอายุน้อย จะออกเสียงเป็น /mi 24/

นอกจากจะพบลักษณะกลุ่มผสมของภาษาที่คนเมืองอายุน้อยดังกล่าวใช้แล้ว ผู้วิจัยยังสังเกตพบการออกเสียงสระแบบยัดเสียงสระให้ยาวขึ้น หรือนำเสียงสระจากภาษาไทยมาตรฐานมาใช้ด้วย

ตัวอย่างเช่น คำว่า "รู้" ซึ่งเดิมในภาษาสงขลาจะออกเสียงสระเป็น /o/

คือ /ro: 22/ ในผู้พูดรุ่นใหม่จะออกเสียงเป็น /ru: 22/

เหมือนเสียงสระในภาษามาตรฐาน

การออกเสียงสระที่แตกต่างออกไปจากเดิมของคนรุ่นใหม่ การศึกษาสูงนี้กระมัง รวมไปถึงการนำรูปศัพท์จากภาษามาตรฐานมาใช้ ที่ทำให้คนรุ่นใหม่บางกลุ่มมองว่าภาษาถิ่นของพวกเขาไม่ได้หยาบกระด้าง เหมือนอย่างที่คุณรุ่นเก่ามองอีกต่อไป

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ น่าจะได้มีผู้ทำการศึกษาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ทั้งในแง่เสียงและระบบเสียงในภาษา และการแปรทางเสียงและศัพท์ตามระดับอายุของผู้พูด ซึ่งอาจทำให้เห็นภาพการใช้ภาษา ณ ชุมชนสงขลาได้ชัดเจนขึ้น

2. ในแง่การแปรของเสียง (ฅ) ตามปัจจัยทางสังคม น่าจะได้มีการศึกษาการแปรของเสียง (ฅ) ตามระดับอายุของผู้พูดอีกครั้งหนึ่ง โดยแบ่งกลุ่มอายุเสียใหม่ เป็นอายุ 11-20 ปี + 21-30 ปี เปรียบเทียบกับอายุ 31-40 ปี + 41 ปีขึ้นไป นั่นก็คือ แบ่งเป็น 2 ระดับอายุใหญ่ๆ คือ 11-30 ปี และ 31 ปีขึ้นไป ซึ่งอาจทำให้มองเห็นการแปรของเสียง (ฅ) ที่ชัดเจนขึ้นของกลุ่มคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่

3. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการแปรของเสียง (ฅ) ในภาษาถิ่นสงขลาของคนในชุมชนเมือง กับคนในชุมชนชนบท เพื่อดูภาพรวมของการแปรของเสียง (ฅ) ในภาษาสงขลาทั้งหมด และการแพร่กระจายของรูปแปร [ ] ในมิติที่กว้างขึ้น

4. ควรจะมีการศึกษาในแง่ทัศนคติต่อภาษาถิ่นอีกครั้งหนึ่ง จากการศึกษาที่ผู้วิจัยพบว่า ทัศนคติมีผลต่อการแสดงผลที่น่าสนใจ และพบว่ามีความสัมพันธ์อันซับซ้อนกับการแปรของเสียง (ฅ) ณ ชุมชนภาษาที่ศึกษา โดยศึกษาเจาะลึกเฉพาะในแง่ทัศนคติต่อภาษาถิ่น ซึ่งอาจใช้วิธีการเดิม คือ การตอบคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ แต่อาจเพิ่มคำถามให้มากขึ้น, ใช้สเกลการวัดที่ตอบได้มากกว่า 2 ตัวเลือก หรือเปลี่ยนวิธีการเป็นการสำรวจทางอ้อม โดยไม่ให้ผู้ถูกทดสอบรู้ตัว เช่นการให้ฟังเสียงประโยคที่มีรูปแปรของเสียง (ฅ) หลากหลาย และตัดสินอาชีพ หรือคุณสมบัติต่างๆ ของผู้พูดประโยคเหล่านั้น เช่นงานของลาบอฟ (Labov, 1972 b) (ดู 1.6)

5. ตัวแปรความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังก็เป็นตัวแปรสำคัญ ที่น่าจะได้มีผู้ทำการศึกษาว่าตัวแปรตัวนี้มีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาถิ่นหรือภาษามาตรฐาน และการเลือกใช้รูปแปรของเสียง (ฅ) ด้วยหรือไม่

6. การปนภาษาและการสลับภาษา ก็เป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่น่าสนใจและทำการศึกษา ณ ชุมชนภาษาสงขลา จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาจำนวนมากโดยเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาสูงอายุน้อย มักพูดภาษาถิ่นปนกันไปกับภาษามาตรฐาน เช่น ชื่อเฉพาะ หรือพูดถึงสิ่งใหม่ๆ ที่กำลังเป็นที่

นิยม ในบางครั้งก็จะสลับเป็นประโยคไปมาระหว่าง 2 ภาษานี้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งน่าสนใจมากที่จะศึกษาว่า การสลับภาษาดังกล่าวนี้อเกิดขึ้นเมื่อใดบ้าง และมีความหมายทางสังคมอย่างไร ณ ชุมชนภาษาดังกล่าว.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย